

DE INTERNATIONALE SOLIDARITEIT *VERBRUSSELD*

Jaarverslag betreffende de Brusselse ontwikkelingssamenwerking
in 2017

international.brussels
GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL

DE INTERNATIONALE SOLIDARITEIT VERBRUSSELD !

Geachte lezer,

Door de globalisering en de sociale media, zijn we nog vaker en sneller op de hoogte van wat er aan de andere kant van de wereld gebeurt. Dat geeft ons een nog grotere verantwoordelijkheid om armere regio's te helpen die worstelen met ernstige problemen of crisissen. We hebben met het Brussels Gewest dit jaar voor het eerst een jaarverslag opgesteld waarin we onze talrijke initiatieven oplistten en toelichten hoe we andere regio's helpen, ondersteunen en onze knowhow delen. Zo geven we ook vorm aan één van de doelstellingen van de in juli 2017 goedgekeurde kaderordonnantie Ontwikkelingssamenwerking. Ik wil Brussels International van harte bedanken voor hun bijdrage aan dit mooi werkstuk.

Uiteraard kan Brussel niet alle problemen – ziektes, hongersnood, proper water, gebrek aan onderwijs,... - ter wereld oplossen, maar het is belangrijk dat elke welvarende regio bijdraagt naar vermogen, en solidariteit toont met regio's die het moeilijker hebben. De voorbije jaren heb ik mij hard ingezet om het budget voor ontwikkelingssamenwerking significant te verhogen in het bijzonder voor het maatschappelijke middenveld dat op het terrein het verschil maakt. Zo kunt u zien dat het budget meer dan verdriedubbeld is sinds 2014. Die middelen zijn ook nodig voor het vele werk op de plank in 2018, zoals de samenwerking met de nieuwe partnerregio's Chennai en Paramaribo of het economisch belang van Fair Trade dat we groter willen maken in ons gewest.

In de komende jaren wil ik nieuwe, innovatieve projecten blijven ondersteunen om Ontwikkelingssamenwerking nog concreter en dichterbij de Brusselaars te brengen. Onze burgers hebben een groot hart, samen smeden we aan een breed draagvlak dat die solidariteit tot ver buiten onze gewestgrenzen laat stralen.

Wij blijven uiteraard beschikbaar voor feedback en suggesties over dit werkstuk en ontwikkelingssamenwerking in het algemeen. Samen kunnen we de wereld een stukje beter maken.

Veel leesplezier,

Staatssecretaris belast met Ontwikkelingssamenwerking, Verkeersveiligheid, Gewestelijke en Gemeentelijke Informatica en Digitalisering, Gelijkekansenbeleid en Dierenwelzijn.

Geachte lezer,

Een nieuwe bevoegdheid vormt altijd een bezielende opdracht voor de administratie. Dit is wel zeker het geval voor het beleid omtrent ontwikkelingssamenwerking, dat niet enkel de situatie in zuidelijke landen wil verbeteren, maar dat ook de Brusselaars wil sensibiliseren voor de uitdagingen van solidair wereldburgerschap. De Gewestelijke Overheidsdienst Brussel is er trots op dat hij een bijdrage kan leveren aan deze wereldwijde inspanning, die de VN erkent in het kader van duurzame ontwikkelingsdoelstellingen.

De administratie is er om u te dienen als burger en belastingbetaler. De Brusselse ontwikkelingssamenwerking wou dan ook initiatieven nemen die voor u en voor iedereen herkenbaar zijn, met name door de Brusselse ervaring op het vlak van stedelijke uitdagingen ter beschikking te stellen van onze partnerregio's. Als directie verantwoordelijk voor de coördinatie van deze inspanningen werkt Brussels International overwegend samen met de regio Rabat-Salé-Kénitra in Marokko, de stadsprovincie Kinshasa in de Democratische Republiek Congo, het gemeentebestuur van Chennai in India en het Paramaribo-district in Suriname.

We beseffen terdege dat de middelen die ons gewest voor dit nieuwe beleid kan uittrekken eerder bescheiden zijn. We blijven er overigens niet blind voor dat ook op ons eigen grondgebied bepaalde dingen beter kunnen. De ogen sluiten voor anderen kan in deze moeilijke tijden verleidelijk lijken, maar het behoort eveneens tot de taak van de GOB om eraan te herinneren dat elk steentje dat wordt bijgedragen aan een betere wereld niet enkel een morele plicht is ten aanzien van de mensheid, maar ook ten overstaan van de volgende generaties.

Dit rapport illustreert de slagkracht van de GOB en informeert de Brusselaars over het werk dat de administratie verzet om het uitgetekende beleid gestalte te geven. Dit is van wezenlijk belang in een democratie. Ik hoop dan ook dat u bij het lezen van dit eerste rapport over de Brusselse ontwikkelingssamenwerking zult ontdekken in welke mate het gewest daartoe een bijdrage levert.

Veel leesplezier,

Secretaris-generaal van de GOB

EEN NIEUW BELEID VOOR DUURZAME ACTIES

Na de tijdspanne van iets meer dan twee jaar die nodig was om de fundamenteën te leggen, was 2017 het jaar waarin de Brusselse ontwikkelingssamenwerking vorm kreeg. De goedkeuring door het Parlement en de inwerkingtreding van de kaderordonnantie ter zake op 27 juli 2017 vormden immers het begin van een nieuwe fase voor de projecten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (BHG) met de ontwikkelingslanden.

Sinds het midden van de jaren 1990 heeft het BHG de banden aangehaald met bepaalde regio's in de ontwikkelingslanden. Bij de aanvang van deze legislatuur in 2014 heeft het Gewest echter te kennen gegeven dat het de internationale solidariteitsacties ten behoeve van deze landen wil opnemen in een volwaardig beleid en het ook zo wil beschouwen. Het beleid inzake ontwikkelingssamenwerking is inderdaad uniek aangezien het enerzijds een onderdeel is van de klassieke internationale betrekkingen, maar het beschikt anderzijds over een absoluut noodzakelijke autonomie om de voornaamste doelstelling te bereiken, namelijk het teweegbrengen van een structurele en positieve verandering in het leven van de inwoners van de ontwikkelingslanden.

Het BHG blijft dus zijn netwerk van "klassieke" internationale relaties met de ontwikkelingslanden verder uitbouwen, maar beschikt voortaan over de nodige middelen om specifieke initiatieven inzake ontwikkelingssamenwerking uit te denken en ten uitvoer te brengen. Sinds 2014 beschikt deze nieuwe bevoegdheid inderdaad over een Oriëntatienota, beleidsbrieven, een jaarlijks budget en personeelsleden die zich bij de Directie Brussels International toeleegen op deze materie. Sinds 2017 beschikt deze bevoegdheid ook over een duidelijk juridisch kader. Het Brusselse beleid inzake ontwikkelingssamenwerking beschikt daardoor over de belangrijkste tools met het oog op een relevante, doeltreffende en transparante werking.

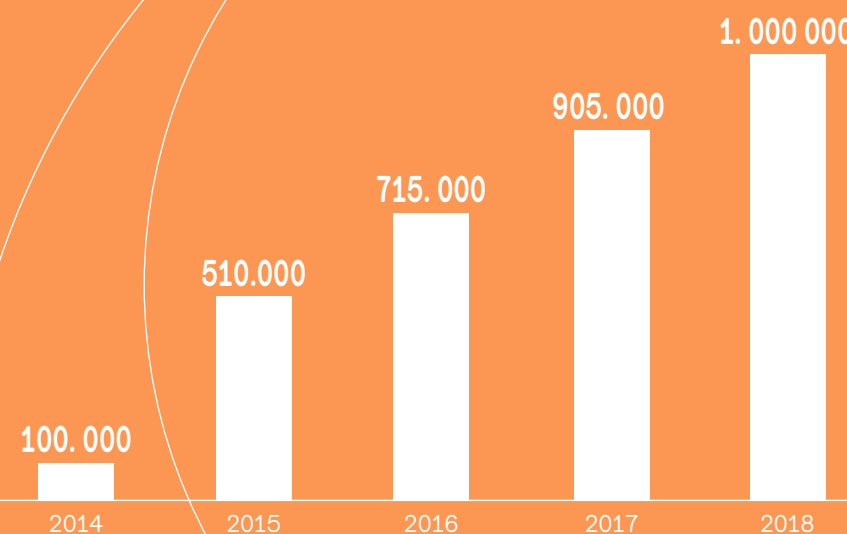
Dit document is het eerste verslag dat bedoeld is om de Brusselaars te informeren over de resultaten die hun Gewest kon bewerkstelligen op het vlak van ontwikkelingssamenwerking.

HET MAATSCHAPPELIJK MIDDENVELD ALS SPIL VAN DE BRUSSELSE ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is een bescheiden schenker. Het is zich ervan bewust dat de middelen die het ter beschikking kan stellen voor ontwikkelingssamenwerking beperkt zijn en dat het niet moet hopen om aanzienlijke veranderingen in de ontwikkelingslanden teweeg te brengen door het volume van zijn hulp, maar wel door een hefboomeffect te creëren door een beperkt aantal zorgvuldig geselecteerde projecten te ondersteunen. Toch heeft het BHG sedert 2014 een stevige inspanning geleverd door het budget voor ontwikkelingssamenwerkingsinitiatieven aanzienlijk te verhogen. Zoals uit de onderstaande grafiek kan worden afgeleid, ging het Gewest in 2015 van start met een budget van iets meer dan € 510.000⁽¹⁾. Het goedgekeurde budget voor 2018 bedraagt 1 miljoen euro, wat neerkomt op een verdubbeling van het toegekende bedrag in minder dan vier jaar tijd. In een tijdperk waarin de Europese schenkers de overheidssteun aan ontwikkelingssamenwerking terugschroeven, wil het BHG met dit engagement een positieve boodschap aan zijn partners geven⁽²⁾.

JAARLIJKSE EVOLUTIE VAN HET BUDGET VAN DE BRUSSELSE ONTWIKKELINGSSAMENWERKING, IN EURO

⁽¹⁾ Hoewel de eerste steen van het Brusselse beleid inzake ontwikkelingssamenwerking in 2014 gelegd werd, dateert het eerste effectieve budget van 2015. De € 100.000 die in 2014 werden besteed, waren afkomstig uit andere programma's van het budget «externe betrekkingen».

⁽²⁾ De kaderordonnantie schrijft voor dat het BHG bijdraagt tot het engagement dat werd aangegaan op internationaal niveau om 0,7% van zijn 'bruto nationaal inkomen' (BNI) te besteden aan ontwikkelingssamenwerking.

Om gemakkelijk begrijpbaar te zijn voor de partners van het BHG en de Brusselse burgers en belastingplichtigen, schetst de kaderordonnantie een duidelijk beeld van wat de Brusselse ontwikkelingssamenwerking inhoudt, namelijk de zones en de stedelijke uitdagingen. De stedelijke dimensie vormt dus het zwaartepunt van het gewestelijke beleid. Deze keuze past bovendien bij de specifieke eigenschappen en de expertise van Brussel als metropool. Tot slot geeft het BHG als gewest de voorkeur aan partnerschappen met gelijkaardige entiteiten in de ontwikkelingslanden (regio, agglomeratie, metropool, enz.).

Geografisch gezien spitst de Brusselse ontwikkelingssamenwerking haar inspanningen toe op vier partnerregio's: de regio Rabat-Salé-Kénitra in Marokko, de stadsprovincie Kinshasa in de Democratische Republiek Congo, de agglomeratie Chennai in India en het district Paramaribo in Suriname.

Zoals voor de meeste schenkers op internationaal niveau zijn de kanalen die gebruikt kunnen worden voor de Brusselse ontwikkelingssamenwerking de directe bilaterale samenwerking (i.e. van regering/bestuur naar regering/bestuur), de indirecte bilaterale samenwerking (i.e. via het maatschappelijk middenveld), de multilaterale samenwerking (i.e. door internationale organisaties zoals UNICEF of UN-HABITAT) en humanitaire hulp (bij natuurrampen of humanitaire rampen).

De Brusselse ontwikkelingssamenwerking vertoont evenwel een weinig frequente specificiteit, namelijk het overwicht van de financieringen ten voordele van projecten die gevoerd worden door het maatschappelijk middenveld in de ruime zin. Zo ging in 2017 bijna 85% van het budget uit naar subsidies ten voordele van organisaties van de civiele maatschappij. Deze keuze komt voort uit de wens van het BHG om voornamelijk projecten te ondersteunen die door de burgers en begunstigden van deze acties geïnitieerd worden of projecten waarbij laatstgenoemden zoveel mogelijk betrokken zijn. Deze aanpak kent voornamelijk drie voordelen. Ten eerste wordt er een directe impact gewaarborgd voor de bevolking van de partnerregio's aangezien de projecten bedacht en ontwikkeld werden door organisaties van het maatschappelijk middenveld of via dagelijks contact met de begunstigden.

LIJST VAN DE PROJECTEN DIE GEFINANCIERD WERDEN IN HET KADER VAN DE PROJECTOPROEP 'ZUID' 2017

NAAM VAN DE VERENIGING	BENAMING VAN HET PROJECT	GEWEST	BEDRAG	Op het budget beheerd
Handicap International	Toutes les femmes – tous les droits	Rabat-Salé-Kénitra	150.000 €	BI
WereldSolidariteit Solidarité Mondiale	Ondersteuning van de autonomisering van vrouwen die lid zijn van de FEPPAKIN door de bevordering van landbouw en veeteelt	Stadsprovincie Kinshasa	149.962 €	BI
ULB Coopération	Verzachting van en aanpassing aan de klimaatverandering door de bevordering van de bijenteelt	Stadsprovincie Kinshasa	148.425 €	LB
TOTAAL			448.387 €	

Ten tweede wordt op deze manier de mogelijkheid gegeven aan het Gewest om een groter aantal projecten te ondersteunen dan indien ze deze, gelet op de nog bescheiden middelen, zelf zou moeten uitwerken. Ten derde kan het BHG op deze manier Brusselse verenigingen die actief zijn op het vlak van internationale solidariteit aanmoedigen en het maatschappelijk middenveld in de ontwikkelingslanden versterken.

Het overgrote deel van deze subsidies werd toegekend via projectoproepen. De eerste projectoproep had betrekking op initiatieven in de ontwikkelingslanden (projectoproep 'Zuid') terwijl de tweede (projectoproep 'Noord') tot doel had Brusselse jongeren te sensibiliseren voor internationale solidariteit. In beide gevallen heeft een Selectiecomité, samengesteld uit leden van de administratie en externe experts (van de academische wereld, van het maatschappelijk middenveld, enz.), de gekregen projecten geanalyseerd op basis van de vastgelegde criteria die ook rechtstreeks in de respectievelijke reglementen (afbakening van het doelpubliek, enz.) opgenomen zijn. De onderstaande tabel en de tabel in pagina 8 geven de geselecteerde projecten weer alsook het bedrag van de toegekende financiering.

Om de samenhang tussen de acties van alle Brusselse gewestelijke overheidsactoren ten voordele van de ontwikkelingslanden te waarborgen, was deze projectoproep 'Zuid' een gezamenlijke organisatie van Brussels International (BI) en Leefmilieu Brussel (LB). BI heeft de projecten gefinancierd die focusten op vrouwenemancipatie, op basis van het budget 'ontwikkelingssamenwerking', en LB heeft de projecten ondersteund die een specifieke impact hadden op de strijd tegen de klimaatopwarming, op basis van het budget verbonden aan het intra-Belgisch akkoord voor 'klimaatfinanciering'.

LIJST VAN DE PROJECTEN DIE GEFINANCIERD WERDEN IN HET KADER VAN DE PROJECTOPROEP 'NOORD' 2017

NAAM VAN DE VERENIGING	BENAMING VAN HET PROJECT	BEDRAG
Geneeskund voor de Derde Wereld	Brusselse jongeren in actie voor een sterke publieke gezondheidszorg in het Zuiden	17.405 €
Oxfam- Wereldwinkels	Slow Fashion Day	10.000 €
Bruxelles-Enseignement	Parcours – Migrations et découvertes des objectifs de développement durable	10.000 €
School zonder Racisme	Speeltjes van de globalisering	7.095 €
ICHEC Coopération Internationale	ICHEC Housing project – Tamil Nadu (Inde)	3.324 €
Vlaamse Vereniging voor Ontwikkelingssamenwerking en Technische Bijstand	Brusselse scholenbanden voor een solidaire wereld	27.000 €
Centre National de Coopération au Développement CNCD 11.11.11	Ecoles secondaires bruxelloises en action pour les migrations	21.200 €
Actions in the Mediterranean	Israël-Palestine : pour mieux comprendre	20.000 €
ITECO, Centre de Formation pour le Développement	Des outils pédagogiques Nord-Sud pour une Co-Transition	18.350 €
VIA Don Bosco	Youth for Change	15.000 €
TOTAAL		149.374 €

Tot slot werden er buiten de projectoproepen nog andere subsidies toegekend aan het maatschappelijk middenveld, op basis van de toegevoegde waarde die deze projecten opleverden voor het Brusselse beleid inzake ontwikkelingssamenwerking. De tabel hierna bevat de lijst van deze subsidies.

Afgezien van de subsidies aan de hieronder vermelde organisaties uit het maatschappelijke middenveld, heeft BI steun verleend aan de KVS (de Koninklijke Vlaamse Schouwburg) voor een project waarbij cultuur ten dienste gesteld wordt van de sociaaleconomische integratie van Belgische en Congolese kunstenaars (€ 75.000).

LIJST VAN DE PROJECTEN VAN HET MAATSCHAPPELIJK MIDDENVELD DIE BUITEN DE PROJECTOPROEP 2017 GEFINANCIERD WERDEN

NAAM VAN DE VERENIGING	BENAMING VAN HET PROJECT	GEWEST	BEDRAG
UCOS Universitair Centrum voor OntwikkelingsSamenwerking	CHanGE : Campaign for sexual Health and Gender Equity	Stadsprovincie Kinshasa	23.164 €
Handicap International	La boîte à outils du COAPH	Regio Rabat-Salé-Kénitra	36.452 €
Unicef België	Programme WASH	Stadsprovincie Kinshasa	150.000 €
CONNEXION	Samenwerkingsproject tussen het BHG en de provincie Kinshasa	Stadsprovincie Kinshasa	75.000 €
Good Planet Belgium	Young Water Fellowship	Opleiding georganiseerd in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	12.500 €
KOEPEL VAN DE VLAAMSE NOORD-ZUIDBEWEGING - 11.11.11	Project ter ondersteuning van het Brussels regionaal netwerk voor internationale solidariteit	Ondersteund netwerk in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	14.000 €
Laïcité et Humanisme en Afrique Centrale	ELONGO : stages de vacances création de théâtre	Stadsprovincie Kinshasa	3.000 €
TOTAAL			314.116 €

Ook werd € 60.000 bestemd voor ontwikkelingssamenwerking via de werkingsuitgaven van het bestuur. De begrotingsregels van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest maken dat de werkingsuitgaven van het bestuur ook de kosten omvatten die in werkelijkheid rechtstreeks dienen voor de verwezenlijking van ontwikkelings- of sensibiliseringsprojecten die Brussels International voert, waarbij meestal een beroep gedaan wordt op een dienstverlener voor het uitvoeren van (een deel van) de nodige acties. Het overzicht van deze uitgaven is te vinden in de onderstaande tabel.

LIJST VAN DE UITGAVEN VOOR DE 'WERKING VAN HET BESTUUR' IN 2017

SOORT ACTIE	BEDRAG
Sensibiliseringsdag rond eerlijke handel	29.669,20 €
Externe consultancy voor het opstellen van de eerste uitvoeringsbesluiten van de ordonnantie	7.865 €
Hackathon-initiatief in Kinshasa	10.285 €
Interculturele uitwisseling tussen jongeren uit het BHG en uit Rabat	10.273,78 €
Missie van het bestuur in Rabat-Salé-Kénitra	1.168,82 €
TOTAAL	59.261,80 €

Een belangrijke pijler in de kaderordonnantie betreft de ontwikkeling van een "noordwerking": de sensibilisering van de Brusselaars en de ontwikkeling van een mondiaal burgerschap.

Het BHG heeft daarom een event georganiseerd gewijd aan eerlijke handel in oktober 2017 in het kader van de Fair Trade Week. Dit vond plaats op het Muntplein in samenwerking met de spelers uit de sector, die zeer tevreden waren over dit initiatief. Het evenement krijgt een vervolg in 2018.

Tenslotte heeft het Brussels Gewest haar solidariteit willen betonen op vlak van humanitaire hulpverlening door het Consortium 12.12 te ondersteunen via een bedrag ter hoogte van € 100.000. Dit bedrag werd gebruikt voor de actie "Hongersnood 12-12" ten behoeve van de vier landen die het zwaarst getroffen werden door de hongersnood van 2017, namelijk Zuid-Soedan, Somalië, Jemen en Niger. Een extra inspanning, gedragen door de volledige Brusselse Regering, werd geleverd naast het budget "ontwikkelingssamenwerking".

Foto's :
Wereldsolidariteit / Solidarité Mondiale
UNICEF België / UNICEF Belgique
Actions in the Mediterranean
ITECO
Via Don Bosco

DE WERELD VERANDERT EN DE ONTWIKKELINGSSAMENWERKING EVOLUEERT MEE

In 2017 werd grote vooruitgang geboekt:

- De ordonnantie tot opstelling van een kader voor de Brusselse ontwikkelingssamenwerking trad in werking. Deze ordonnantie legt een juridisch kader vast voor deze nieuwe Brusselse bevoegdheid.
- Voor het vierde achtereenvolgende jaar nam het budget toe, waarbij de symbolische kaap van een miljoen euro overschreden werd. Het doel bestaat er voortaan in deze groei te handhaven om de internationale norm van 0,7% van het bruto nationaal product (als aangepast voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest) te behalen;
- Twee nieuwe partnerregio's kwamen erbij: Chennai in India en Paramaribo in Suriname.
- Een actieprogramma "Noord" ging van start, met een projectoproep en een evenement voor het grote publiek, ter promotie van eerlijke handel.

De wereld verandert evenwel steeds sneller. Het Brussels Hoofdstedelijke Gewest moet dan ook verder werk maken van een ontwikkelingssamenwerking die is aangepast aan de 21ste eeuw. Dat wil zeggen een ontwikkelingssamenwerking die rekening houdt met de sociaaleconomische veranderingen in Brussel én in de partnerregio's, die maken dat de ontwikkelingssamenwerking van vandaag en morgen meer is dan een uitwisseling tussen gelijkwaardige partners zoals een paar decennia geleden. Het is namelijk zo dat, hoewel Brussel in bepaalde domeinen ongetwijfeld nog als voorbeeld kan dienen, ons gewest op andere vlakken een voorbeeld kan nemen aan zijn partners.

Het wordt een lange weg en het BHG zal niet in staat zijn om helemaal alleen de situatie in de ontwikkelingslanden te veranderen. Maar het kan op zijn niveau bijdragen aan de sociaaleconomische bescherming van kwetsbare mensen tegen de ongelijkheid in de wereld. Het kan ook individuen en groepen ondersteunen die in staat zijn positieve veranderingen teweeg te brengen in de ontwikkelingslanden. En daarin schuilt de rechtmatigheid van het voeren van een beleid inzake ontwikkelingssamenwerking op het niveau van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest: volgens zijn mogelijkheden bijdragen aan een rechtvaardigere wereld, hier en elders.

Kruidtuinlaan 20 • 1035 Brussel

info@gob.brussels
www.international.brussels
www.overheidsdienst.brussels